

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2403 15 cèntims — Atrassats 30

L'IMPOST ALS SOLTERS

—Casat amb mi, i com més aviat millor, perquè si segueixo solter no podré pagar la cèdula.

CASA ESTABLERTA EN 1890

Carme, 51, botiga
EL REGULADOR

Telèfon A 62

BARCELONA

HERNIATS (TRENCA TS)

Voleu curar-vos les hèrnie s? Voleu evitar el seu desenrotllo? Voleu prevenir-vos dels seus perills? Voleu anar còmodes? Amb els braguers que fabrica l'especialista PERE SIMON obtindreu totes aquestes aventatges.

Hi ha braguers de 5, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 i 50 pessetes un. Falxes higièniques per a evitar l'abort i dilatació del ventre. Braguers per a la curació radical de les criatures. Objectes de goma per a la higiene en general. Cotons i gasses per a la curació de ferides segons el Dr. LISTER

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 229° A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Única Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

BICICLETES

Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Fabricació i reparac ió de tota classe de Bicicletes

Última creació de la Bicicleta

Magdalena i Teixidor

Comerç, núm. 1
(Davant Palau Belles Arts)

SUCURSAL: Carrer Calàbria
(Xamfrà Creu Coberta)

Soler i Torra Germans
BANQUERS

Rambla d Estudis n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia

Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs Edicions especials de luxe Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115
:: BARCELONA ::

PATI BLAU

PELAI, 1

SALÓ EL MÉS NOU
EL MÉS HIGIENIC
ÚNIC A BARCELONA

Elegant sessió vermut tots els dies festius de 12 a 2, amenitzat amb un interessant concert.

Tothom pregona que el succulent cafè d'aquesta casa, és el millor de Barcelona.

CURACION RADICAL DE LA AVARIOSIS

(SÍFILIS)

Tratamiento fácil y discreto con los comprimidos de GIBERT

Los comprimidos de GIBERT no producen irritación intestinal y contienen además una notable proporción de arsénico en estado orgánico en que se conoce su bienhechora influencia en la evolución de la enfermedad.

La impregnación del organismo, a dosis pequeñas administradas cotidianamente, termina por crear en el organismo un medio en que los espiroquetos (microbio de la sífilis) se debilitan y mueren. La salud no está en nada comprometido y no ocurre la intolerancia que algunas veces se manifiesta después de la inyección a dosis máxima.

Hay enfermos que no pueden someterse al tratamiento costoso de la inyección, y a otros les repugna entrar en las clínicas

donde todo el mundo sabe tratan las enfermedades sífilíticas. El tratamiento por los Comprimidos de GIBERT es sumamente fácil y discreto; la caja puede llevarse en el bolsillo del chaleco, y todo el mundo puede curarse sin ser notada su enfermedad.

Sustituye con ventaja al 606 - Numerosos certificados médicos - Preparado por J. Gibert, Farmacéutico especialista de 1.º de la Universidad de Paris - La caja de 50 comprimidos, Ptas. 7'50

FARMACIA SARRIAS, Plaza Santa Ana, 9
FARMACIA TARRÉS, calle Carmen, n. 34

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Aquest
número ha
passat per la
prèvia censura
militar

HISTORIA NATURAL

A Sabadell diu que han descobert una barra, o sigui mandíbula, de mastodont. A nosaltres, francament: ens sembla massa barra per Sabadell.

Lo que passa és que Sabadell és una ciutat que té l'afany molt noble i explicable, de civilitzar-se, de formar en el número de les tres o quatre grans ciutats que hi han al món.

Vet aquí perquè Sabadell segueix la moda d'Europa. Abans, pocs anys abans de la gran guerra, la moda era el tango. Avui són les excavacions arqueològiques o prehistòriques. A la Vall dels reis es troben la mòmia del faraó Tut-Ank-Amen, i les estàtues de les seves esposes.

Doncs, a Sabadell no volen ésser menys, i ja que no amb l'estàtua d'un rei egipci, es conténten amb la barra—o mandíbula—d'un mastodont.

Nosaltres, però, dubtem de l'autenticitat d'aquesta barra. I consti que sentim donar aquest disgust als sabadellencs. Però ens han dit que aquesta barra—o mandíbula—no és de mastodont: és de fabricant!

Proses epigramàtiques

LLUIS XIV

El taló alt de la sabata de Lluís catorze no el feia ésser ni més baix ni més alt. Les galanies ni les exuberàncies de la Cort no el feien ni més senyor ni més home.

Pensant això hem cargolat un cigarret i hem cantat una cançó simbòlica:

“Fum, fum, fum!:
Lluís catorze.”

PETRONI

Són molts els homes que passen pel món només amb l'esperit i les aficions de doneta.

Petroni, conegut per l'àrbitre de les elegàncies, no podem mirar-lo amb bons ulls. Dessota el gràcil caient de les seves vestidures dubtem que s'hi abscondissin atributs virils.

Si ara tornés al món, altres com ell li afaitarien les celles.

DELS BERGANTS DE L'HISTORIA

I la història és plena de berganteria i ho serà a tots temps.

Hi haurà Lluisos i Petronis, Calígues i Neróns, i víctimes com Agripina.

Com que la Humanitat no té un sol cap per a tallar-li d'una vegada, els bergants de la història no li barraran el pas.

SALPER

A proposit d'una lectura

A cabo de llegir, per distracció—ja que certes coses sols poden llegir-se per distracció—, el llibre d'un pobre francès ximple: Francis de Miomandre. Aquest llibre, que és, naturalment, una novella—, ja que els francesos sols escriuen novel·les (1), però novel·les per a l'exportació—, es titula, si mal no recordo, *L'aventure de Therese Beauchamps*.

He llegit aquest llibre amb un profund fàstic. Diuen que Flauvert, al descriure la mort de la senyora Bovary, sentia als llavis el gust de l'arsènic. Potser ens equivoquem, però creiem que era amb arsènic amb lo que es va matar la heroïna de Flaubert. De totes maneres no ens interessa massa la literatura aquesta, a base d'adulteri, que han posat de moda, amb excessiva lleugeresa, el francesos. Doncs bé, jo, al llegir el llibre d'aquest pobre senyor he sentit un gust a la gola, de cosa que no és digna nomenar en les pàgines d'un periòdic.

El senyor Francis de Miomandre és un francès-tipus, un dels que millor poden representar París, segons l'idea ge-

(1) O cuplets parlant del Sena, de la cocó i d'altres ximpleries per l'estil.

neral—frívola, lleugera, amoral, que es té de París—.El senyor Francis de Miomandre es fa retratar amb una mona. Què se'n pot pensar d'un home que es fa retratar amb una mona? Que és un idiota, un possem, un home empeltat de cupletista, que busca la parella. Però això li perdonariem: n'hi han tants d'idiotes al món! N'hi han tantes de cupletistes!

Però lo pitjor és que aquest senyor Francis de Miomandre és un brètol! Tal com sona: un brètol. Perquè un home noble, un home digne, un home... home, no escriu novel·les com *L'aventure de Therese Beauchamps*, en la que s'exulten l'adulteri, el luxe, el diner, les joïes, l'automòbil, tot lo que ha corromput els sentiments que diferencien l'home de la bèstia. En aquesta novella advertim una burla cruel, despietada, pel marit enganyat. Perquè això? Tan sols un poble envilit, caigut, pot ésser motiu de befa l'home enganyat, l'home que ha tingut fè i confiança i ha sigut traït. Un poble digne, equilibrat, sà, ha de compadir an aquest home i comblar-lo d'atencions i d'afecte.

Però el senyor Francis de Miomandre—que es fa retratar amb una mona i representa la França vil del bulevard, del *dancing*, o de la *liaison* estúpida—és un novel·lista per a *cocodettes*, o per aspirants a *cocodettes*, i el senyor, el pobre home que ha dut a la literatura tan baixes aspiracions, ja està jutjat.

En aquest llibre grotesc, absurd i noisiu s'exalten totes les males passions que minen el cervell de la dona—aquest animal que Déu va crear per a condemnar-nos—l'afany de luxe, l'engany, la mentida, la vilesa, la hipocresia, la desllealtat, el desagraïment...

Llastimosament, aquest grotesc Francis de Miomandre és la representació més viva de la nostra època: l'època ximple i vil de la cocaïna, de la *espanyolada* del *cabaret*, del *jazz-band* i de la gran guerra, que no ha sigut gran més que per a quatre fabricants—despreçiables com tots els fabricants—que s'han enriquit amb ella.

Francis de Miomandre és—i ja no es pot ésser res pitjor—“El Caballero Audaz” de França.

LLUIS CAPDEVILA

Esscrúpol

Infeliç mortal
que vas pels carrers
donant-te vergonya
de fer certs papers...

L'escrúpol que sents
no és l'escrúpol pur,
és l'arma que vibra
al cor del perjur.

Tu saps clar, ben clar,
que fas de ninot;
que et blinca l'esquena
l'enveja de tot...

No et tornis vermell
si ho fas amb profit,
que amb aquest sistema
molts s'han enriquit.

VÍCTOR CANIGÓ

Un renec artístic

Jo adoro incondicionalment la Bellesa, i com Baudelaire, tant me fa si ve del cel com de l'infern. Es per això que moltes vegades, cap a la matinada, cansat de les voltes miserables, i a voltes senyorials, correrries nocturnes, em plau reposar un poc, contemplant les meravelles romàniques del temple de Sant Pau.

Fa pocs dies que el contemplava embadellit, i no sé per què se m'acudí agafar el temple damunt les mans—imaginàriament—com aquests sants d'estampeta cursi, i vaig traslladar-lo a una vall de la serra pirinenca entre el silenci que apar que brunz de tan fi i entre l'escarpitud basarosa de la muntanya.

Com me semblava més bell el temple august, apartat de les cases que l'encofornen, i apartat dels fidels que hi van a dormir, i de les beates collortres i pansides!

I em diguí interiorment: “Sóc un romàntic, ja ho veig, un pobre romàntic.” I seguidament vingué la meua rèplica, també interior, car a dins de cada subjecte hi ha un dualisme parlant: “Sí; un romàntic, i què? Creieu que hi ha algú suficientment autoritzat per a escarnufegar el romanticisme? La única i veritable preocupació que ha de tenir l'artista és la Bellesa. L'home té un cor que sent, i un seny que pensa. Quan en l'obra d'art el cor supera al seny, i la passió i el sentimentalisme clouen els ulls de l'artista i se l'emporten a cegues per allà on mana el cor, l'obra tindrà un caire romàntic en accidents i en essència. I qui pot assegurar que aquella obra no conté tanta bellesa com la cerebral, fetà amb la fredor d'un seny de ianqui? Naturalment, que el bon artista deixa degotar en la seva obra el cor i el seny, a l'ensem, i l'obra té, aleshores, una valor doble.

Tots els camins porten a Roma si el peregrí es bon peregrí. Totes les escoles són bones si l'artista ho és veritablement. Tant me fa el classicisme com el romanticisme, com el noucentisme, futurisme, dadaisme i tots els demés ismes haguts i per haver, si l'artista sap trobar i fer sentir la bellesa. Igual valor té el joiell d'or guardat en les arques ascentral, que el joiell d'or colgat a la terra, durant sebles. L'essencial és el joiell.

Aquest monestir romànic del carrer de Sant Pau és un joiell. Li falta l'arca vella; aquell fons de muntanya i aquella pau medieval.

Li sobren moltes coses que l'envolten, i li sobra molta deixadesa.

Jo m'hi he encantat moltes vegades. L'última vegada fou amb l'amic artista Eduard Làzaro. En el precís moment que el sacerdot alçava l'hòstia càndida, veient com era tractada aquesta meravella d'art nostrat, inconscientment ens ha escapat dels llavis un renec. Després n'hem estat conscients i hem cregut que aquell renec tenia tota la virtut d'una pregària. Portava tanta fervor com l'oració més cordial de qualsevol fidel que resés a dintre. Portava tota la força meravellosa de la nostra veneració sincera per aquest art romànic, ple d'emoció, i aquell renec, joestic segur, que amb la claror indecisa del matí naixent brillava en les pedres morenes i corcades, com si fos una queixa que sortia d'elles mateixes. Aquest temple, com alguns altres, el voldríem sempre tancat, i només obert per als artistes.

JOAN D'ALIÓ

G L O S S A R I

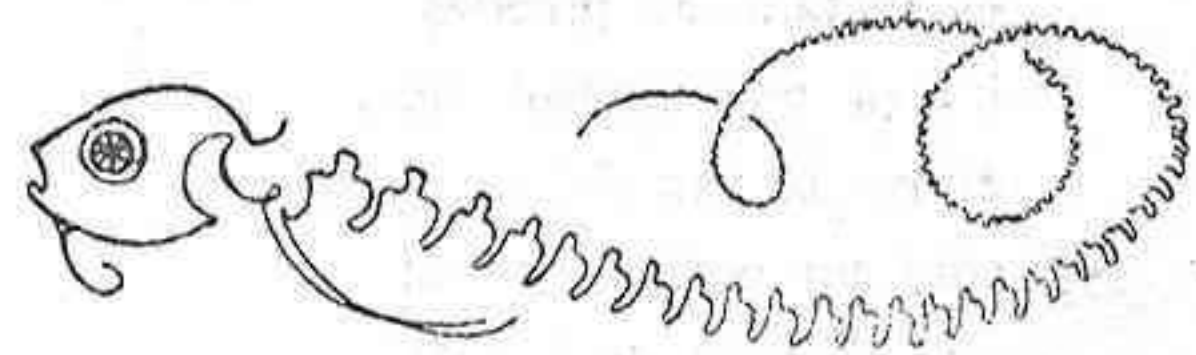
ELS POBRES SOLTERS

Als solters—ja deuen saber vostès—ens volen posar un impost. D'això en té la culpa alguna concejala, com si ho veiés. Les males idees sempre surten del cervell d'una dona. Es a dir, del cervell... Les dones no en tenen, ni en gasten d'això. Quan Déu Nostre Senyor les va fer, es veu que estava distret i tenia pressa, i al cap, per comptes de cervell, els hi va posar una baldufa, un mató de Pedralbes o qualsevol altra ximpleria.

Per això creiem que la idea de clavar-nos un impost als solters, ha sortit del cap d'una dona, que és d'on surten totes les coses dolentes. No es vol que siguem solters, es a dir: feliços, com fins ara. Es vol que ens casem, és a dir: que ens posem una dona a casa, una dona que crida, avalota, trenca la fisa i ens deixa a la misèria.

Tenim massa quietud, i es veu que no ens convé tanta quietud. Es veu que ens convé posar-nos a casa un dimoni amb faldilles per a que no haguem de pagar l'impost... que tampoc podríem pagar, perquè la dona ens hauria acabat els quartos.

XARAU

Claror d'amor per les carenes

He sentit la tremolor
del ponent dalt les carenes,
frisava dins mi el neguit
malencònic del capvespre.

Aquest ponent tan vermell
el sento dintre les venes,
no sé si el ponent és sang
o la sang és posta encesa,
sols sé que serres enllà
hi ha una Amor que m'hi espera.

Ara potser té un somrís
i la galta tota encesa,
i potsè aquesta claror
és de les mirades seves
i aquest llanguiment tan dolç
és d'amor que neguiteja.

El vent rellisca suau
com una veu clara i tendra,
el vent ve del Pireneu
encès de la posta encesa.

EPOCA MODERNA

—Em deixes besar el carmí
dels teus llavis, “ninus”?

—No pot ésser, noi... Perquè
encara no m'he maquillat.

Tan sols hi ha un sol ponent
i tan sols hi ha una Amor meva
i en veig la seva claror
per damunt de les carenes.

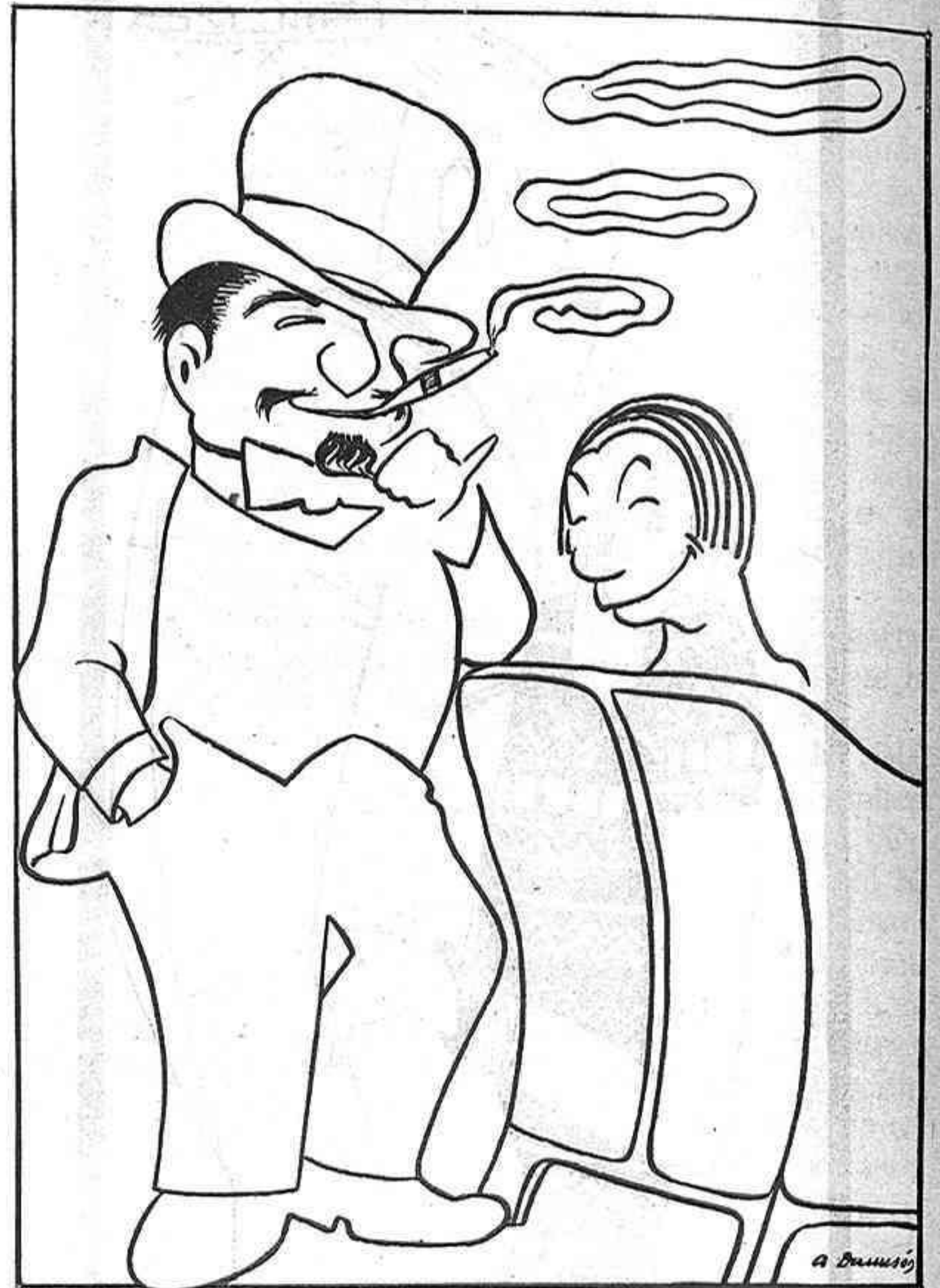
Benvingut el primè estel
que cap a llevant clareja,
em sembla que l'Univers
és ple de la imatge d'ella
que la miro de perfil
per veure-la més esbelta:
l'estel, l'arrecada d'or
i el ponent, la galta encesa,
la nit que cau suaument,
la seva gran cabellera;
dèssota, el mar tremolant
com el seu pit que batega
i els braços aquests serrals
plens de claror que enlluerna.

Potsè ella mira el ponent
com jo damunt les carenes
i li sembla un llavi encès,
que li parla i que la besa.

La masia on ella viu
és voltada de pinedes
i alça un fumerol suau
dintre la pau del capvespre
com un petó llargarut
que s'aixeca de la terra.
Si es desfeia l'oratjol
hi hauria besades meves.

El jorn que la coneguí
era un jorn de posta encesa,
els camps somreien granats
i ella era tota morena,
duia espigues a les mans
i en son pit dues roselles.
—Déu vos guard, dona gentil,
doneu-me una flor vermella!—
Tenia els llavis oberts
més vermells que les roselles
i els ulls dolços i serens
i feia olor de pinedes.
—Per què voleu una flor,
si són dues flors pageses?—
—Pagesa com vull l'amor
del color d'aquesta terra,
forta com aquests penyals
i amb llavis de sol que crema;
pagesa com vull l'amor
que encarni la terra meva.—

M'ofrenà les dues flors
i em mirava i em somreia;

AIXO DE L'EDAT

—Em pot ben creure: només
tinc dinou anys.

Caram! Doncs, com ho ha
fet per a retrassar-se tant?

tenia els llavis oberts
més vermells que les roselles.

Jo sentia cor endins
una altra flor més vermella:
un bes que esclatà furtiu
entre mig d'aquelles serres.

I em digué: —Cada ponent
contemplaré les carenes
i besaré l'oratjol
que va amb les ales esteses;
quan vegis tanta rojor
pensa que és un cor que crema.—

Aquest ponent tan vermell
el sento dintre les venes,
no sé si el ponent és sang
o la sang és posta encesa,
sols sé que serres enllà
hi ha una Amor que m'hi espera.

SALVADOR PERARNAU

Hores mortes

Tots en tenim un reguitzell d'hores mortes, d'hores infructuoses, d'hores que no ens diuen res. Però com que la vida és com una nau, encara que els navegants restin en la inactivitat la nau avança, que és com si diguéssim que la vida passa.

El que hi ha és que en la mar d'aquesta vida hi ha qui té les aigües calmoses i encantades de placidesa i hi ha qui sempre té la tempestat enfront. Si el déu Tol no us és propici, engega les ventades que fuetegen les barbes de Neptú i enfurismat remou la tempesta. Però en mig de la lluita cruent sentim caure les hores mortes com guerrers vençuts en sacrifici estèril. Una hora més—diem—ja són les set, ja són les vuit i mantes voltes pensem: "Una altra hora morta!" Mentrestant la nau ja ha caminat un tros més.

En les nostres hores mortes hi trobem els records més interessants de la nostra joventut. Les conquestes amoroses quasi totes han estat fetes en hores mortes, en hores que ens avorriem perquè no sabíem que fer i ens proposàvem matar el temps esbrinant l'amor, que és una cosa indecifrabable, o estudiant la dona, que és una cosa que no la coneix ningú. Però com que l'amor és la font de la vida

universal, ve't aquí que l'amor de sobte ens ha fet una mala partida vivificant les nostres hores mortes amb una anècdota cruent o amb un episodi de pel·lícula per sèries. No sabem pas qui és que ha dit que l'amor era un pallasso. No hi estem pas disconformes del tot. L'amor és en Sherlock-Holmes i els mortals som el bastó d'en Charlot i l'amor a voltes té acudits tan vulgars, tan simplistes i a voltes tan truculents com els del geni còmic de la pantalla.

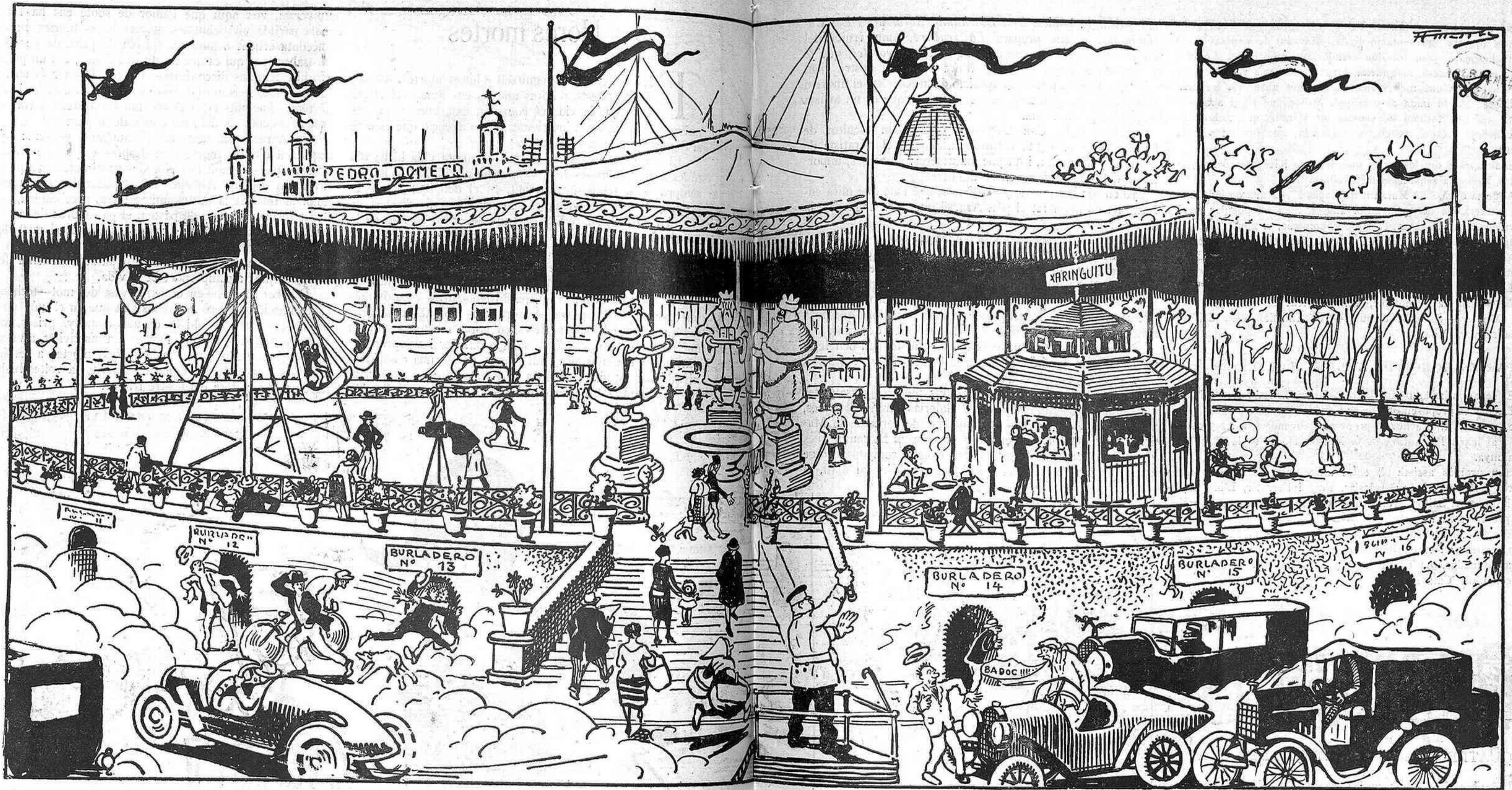
Quan recordem certs amors llunyans, pensem: "Quin reguitzell d'hores mortes!" i després ens adonem que no ho són, que són molt ben viscudes precisament perquè portaven un engany. Aquelles hores posaren un germen de dolor al fons de la nostra ànima i ara, precisament, aquell llevat fermenta i amb ell pastem el pa saborós de la nostra vida; pa de sofriments i de neguits que té el gust de les nostres suors i és consagrat per una amor adversa que l'ha fet hòstia o semidéu. D'aquest pa se n'alimenta l'esperit i ens ajuda a comprendre bé la vida.

D'hores mortes—en el sentit vast del mot—tothom en té un reguitzell; però hem constatat que en el món no n'hi ha d'hores mortes. N'hi ha de més o menys grises, més o menys estantisses, però no mortes. La inactivitat, a vegades, és més interessant que l'acció i diem mortes a les hores inactives i en el fons d'aquella inactivitat a voltes hi ha la llavor esperonadora del nostre triomf.

LA FAMOSA ESTUDIANTINA

—I no us valdria més estudiar, nois, que córrer el món cantant? Què no ho veieu que no estem per cançons?

LA PLAÇA DE CATALUNYA

El projecte que pensem presentar nosaltres.

TELO ENLAIRE

LICEU

El públic, molt nombrós i escollit entre la colònia alemanya, contempla—més que escolta—, embadalit, com Richard Strauss, el magnífic creador de "El cavaller de la rosa", dirigeix l'orquestra que amb tan entusiasme ha conjuntat el nostre inponderable Pau Casals.

Veritablement ens podem enorgullir d'aquesta orquestra que s'ona meravellosament.

El concert aquest que dirigeix Richard Strauss, consta de tres

parts, la primera i la última integrades per dos poemes sinfònics: "Mort i transfiguració" op. núm. 28. "Simfonia Domèstica", op. núm. 53, i per un recital de lieder, en la segona, col·laborant-hi una gran cantatriu catalana: Mercè Plantada.

No cal parlar de les característiques, ja conegudes de tothom—de tothom que senti certa devoció per la música—d'aquestes dues simfonies la "Mort i transfiguració", tan patètica, i la "Simfonia Domèstica", tan plena d'humorisme i de tendresa. Però cal fer notar, perquè es essencial, que no ens ha plagut Richard Strauss com a músic de líders. Després dels de Schubert i Schumann, l'infortunat amant de Clara Wied, els líders de Strauss no tenen importància. I és natural que

sigui així, ja que en Richard Strauss hi ha el músic de les grans concepcions, no l'orfebre que requereix el "líder". La lletra d'aquestes cançons la formen S. H. Mackay, G. Falke, P. J. Bierbaum, H. Hart. En la traducció d'aquestes paraules, deguda al senyor Joaquim Pena, s'observa una nebulositat verdaderament desagradable. Tots sabem lo difícil que és treballar sobre lo que en argot teatral s'anomena "monstruo"; tots sabem que aquesta nebulositat és característica en la majoria dels poetes alemanys. Però el traductor ha de procurar fer clara aquesta nebulositat.

Tots els nostres aplaudiments per a Mercè Plantada, Richard Strauss i els professors de l'orquestra Pau Casals.

OLYMPIA

Heu's aquí una temporada d'òpera, extra-oficial, veritablement interessant i ben iniciada. Naturalment, òpera per a el gran públic. "Rigoletto", "Lucia", "Tosca", "Pagliacci", "Barbero". Toto això, cantat per aquestes firmes: Lázaro, Theiko Khiwa, Marqués, Capsir...

Ja no cal dir com desitgem que els èxits segueixin com fins ara.

ROMEA

Un aire de noblesa, de dignitat, ha passat pel "Romea" amb la representació de "El Marxant de Venècia" de Shakespeare.

Ja calia, ja el necessitàvem. Pel nostre teatre era d'una gran eficàcia aquesta representació de "El Marxant de Venècia".

Shakespeare, com tot déu creador, és monstrosos. Té una verba càlida, encesa, magnífica. Afronta amb una valentia sens igual les situacions més violentes, les més absurdes, les més perilloses. No té mida ni escrúpol. Millor que sigui així, sobretot ara que tothom ho sembla fet a mida, que tothom té un concepte mesquí, reduït, de les coses, que tothom sembla repetit.

Shakespeare diu les coses més líriques i les més desvergonyides, amb una senzillesa meravellosa.

Aquesta obra, "El Marxant de Venècia", és una de les obres més interessants del gran autor anglès. S'ha fet popular, però no vulgar. Com és sabut, en aquesta comèdia, el tipus "dolent", repugnant, odiós, és el del jueu Shylok. Però és que no resulten més "dolents", més inhumans, més repugnants, més odiosos, Pòrcia, Antonio, Bassanjo i demés cristians? Creiem que sí.

El decorat, de Batlle i Amigó, esplèndid.

La interpretació notable, veritablement notable, per part d'en Montero—sobretot d'aquest—d'en Lluelles, d'en Daví i de la senyora Vila.

SOPAR EN HONOR DE L'ENRIC LLUELLES

El sopar íntim amb què diferents amics i companys de l'Enric Luelles es proposen obsequiar a l'aplaudit autor de "La vida no es nostra", tindrà lloc el propinent divendres, a les 9 de la vetlla al luxós Restaurant de la Maison Dorée de la Plaça de Catalunya.

Han promès assistir-hi, entre altres, els literats catalans, Santiago Rusiñol, Ignasi Iglesias, Puig i Ferrater, Lluís Capdevila i Octavi Saltor. Moltes dames i demiselles honoraran amb llur presència l'acte.

Els tiquets es venen des d'avui al preu de 15 pessetes als llocs següents: Ateneu Barceloní, Impremta S. Rovira, Carrer Enric Granados, 91; Teatre Espanyol; Esquella de la Torratxa, i Restaurant Catalunya.

BOB

QUATRE VIUS I UN MORT QUE BELLUGA

Els vius dels quals vull parlar-vos avui, són quatre, encara joves; per tant, em donaran molta feina, i potser més d'un disgust, tot i essent, com són, uns excel·lents xicots.

Es el primer dels quatre l'Enriquet Cénac, un pintor plè de bona voluntat, que pinta "bibelots" xinesos, amb guants d'última moda i flors i fruites espurnejades d'aigua de Colonia.

L'Enric Cénac, es presenta actualment a les "Galerías Dalmau", amb un grapat de pintures maques, perfumades i polides, que li fan molt de favor, especialment *La tela de quadros*, *La capsa de tè*, i unes *Flors tristes* i altres *alegres*, que encara guarden la natural sentor.

D'això en dic un pintor distingit!

Una mica més barroer, si es vol, però valent i decidit, a un altre departament de les "Galerías", En Rafel Llimona, dona mostres evidents de la seva traça i de l'empenta que porta, sobretot quant, anant d'excursió, s'entreté a ma-

par paisatges bonics, com *Dia humit*, *Socarrats* i *Les Corominotes*, o ens prepara *La fruitera*, amb fruita del temps, o esbossa un retrat, com el de *Senyorettes*, que té a l'exposició i que voldríem veure acabat al nostre gust.

Aquesta és la primera exposició d'En Rafelet; el tindrem present per les qualitats que revella, i perquè és un artista que ja en ve de mena.

Novament, a Càn Dalmau", exposa un escultor de mèrit i força conegut: L'Enric Casanovas, el retratista de les noies revingudes, i un poc matusseres, de Sitges, importador del *primitivisme* entre nosaltres.

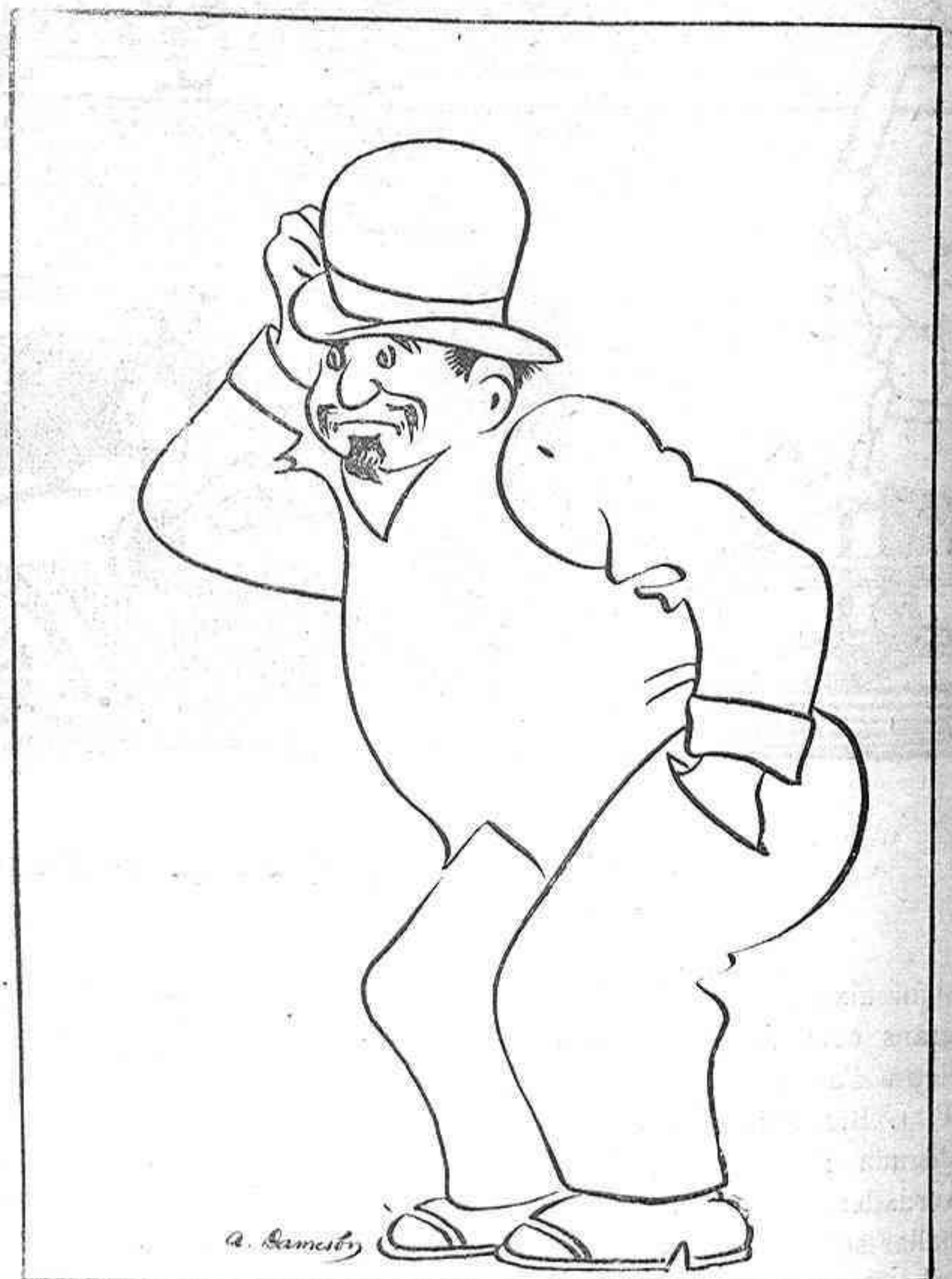
Jo en sóc tan poc de *primitivista*, que l'art que mira en- rera mai no m'ha fet el pes. Ara, el que mira endavant, ja ho crec!

Ço és el que passa amb la bonica exposició d'En Casanovas, de la qual m'emportaria totes les peces expressives, començant per la escaienta *Figureta* i els capets de noi i de dona, vius i tous, que semblen de debò talment, i acabant per aquella moxa alta, fresca, robusta i proporcionada, que corre perill d'enconstipar-se, amb la poca roba que dú, i més encara quant es trobi al jardí que l'està esperant.

No sé; em jugaria un peix que de xicotes tan ben fetes i accidentades, també n'hi han a la blanca *Subur*

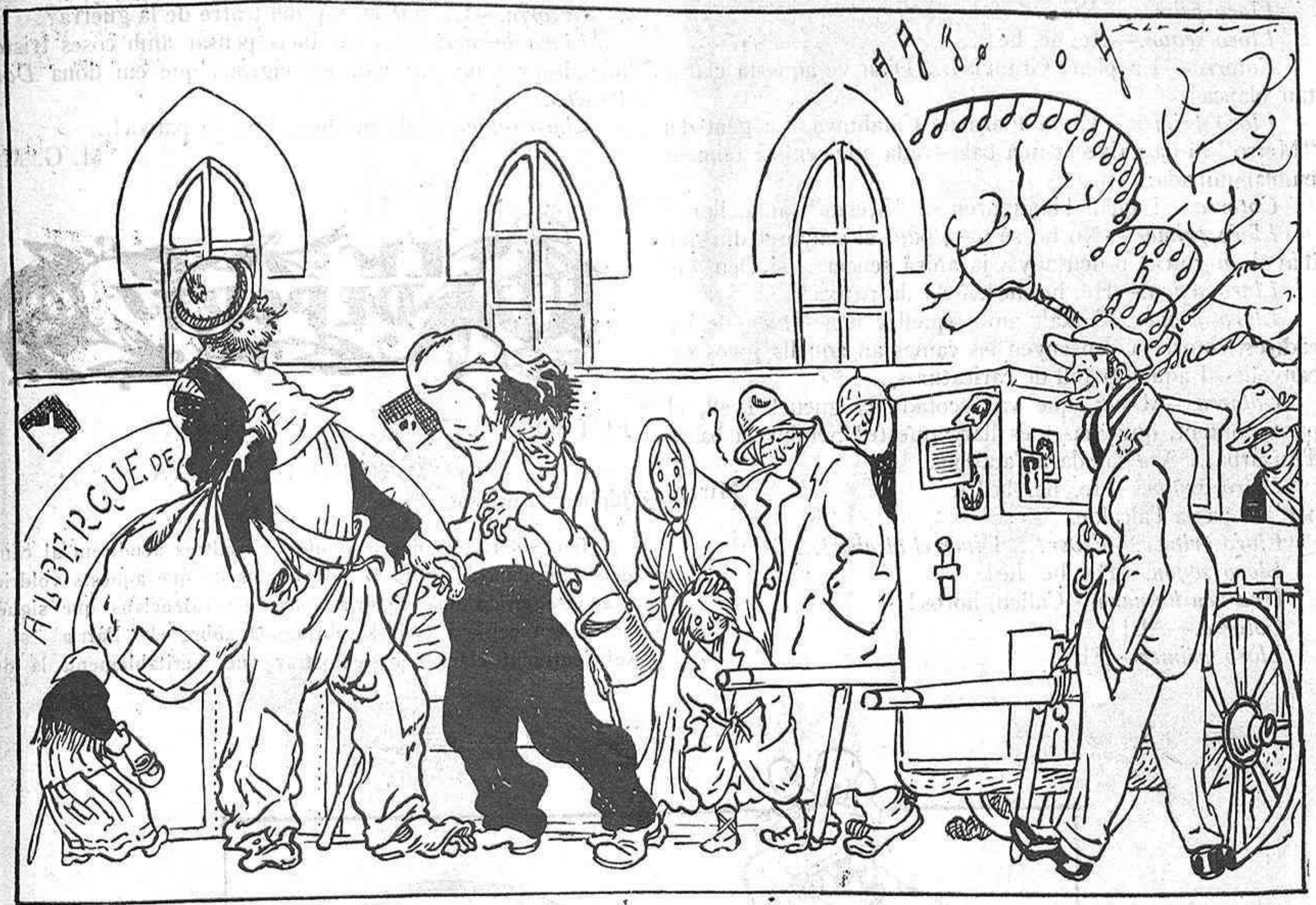
Fa que sí, simpàtic Casanovas?

Ja he perdut el compte dels bons pintors paisatgistes que tenim a Catalunya. A les "Galerías Areñas" només, n'havem vist qui-sap-los. Ara mateix, de tornada de Madrid, on ha fet forrolla, en Puig Perucho hi ha reunit unes quantes pintures que donen l'hora exacta, com un rellotge de sol en un dia serè. Allí s'hi veu un poble al matí, al

UN QUE ESTA CONTENT

—Recrístina, i quina pallissa els hem clavats.

LA BONDAT DE L'ALEGRIA

El del piano: —Pobre gent! Almenys sinó tenen pa ni casa, que tinguin música!

mig dia, a la tarda i al vespre, amb unes coloracions i unes llums tan precises, que deixen endevinar el minut inconfundible de la darrera pinzellada.

Jo no sé pas com s'ho fa aquest pintor per a suspendre a la senyora naturalesa amb tanta variació de tons i de matissos, que enamoren pel seu atractivol realisme.

I els paisatges dels voltants del poble d'En Puig Perucho, què en direm?

Res; que sembla que hom se'l miri per la finestra i en senti la bafarada i tot!

Després de la xerrameca dedicada a aquests quatre vius, vull oferir un pietós record al pobre Navarro, el malaguanyat pintor valencià, prou conegut entre nosaltres, qui té, a *La Pinacoteca*, una exposició pòstuma, nutrida i força interessant.

Soterrat i tot, En Navarro, com a pintor, és encara viu, perquè ho són les seves figures plenes de vida i moviment, i els seus paisatges, ben construïts, i aquelles bellugoses fantasies en les quals els colors dansen esbojarradament sense fugir mai del seu lloc, i que ell sabia "apuntar" amb tanta grapa.

Els homes que valen, s'haurien de morir de vells. No?

C. ARBÒ

Si tots els obrers del món s'unissin amb fraternal abraç, d'entremig d'ells neixeria la República Terrestre; i l'Esperanto regnaria sobre les runes de les parles actuals.

La vida així que neix ja emprèn el camí de la mort.

De balcó a balcó

ENTREMES REPRESENTABLE

Escena: Dos balcons en un entressol del Passeig de Gràcia, prop del carrer de les Corts Catalanes; en un d'ells hi han dos lloros, i a l'altre una cotorra.

Lloro primer (cantant).—"Un loro de Veracruz un dia se enamoró de una linda cotorrita..."

*Cotorra.—*No canti, loro bufó. Podria fer ploure.

*Lloro primer.—*Hola, ets tu, xamosa cotorra! Què tal, preuada coloraina?

*Cotorra.—*Jo, de primera; i vostè?

*Lloro primer.—*De segona, maca, de segona.

*Cotorra.—*De segona i està tan xiroi? També li agrada a vostè respirar els aires impregnats de fums d'automòbil?

*Lloro primer.—*Psé! La cambrera ens ha portat aquí al balcó per a que prenguem el sol.

*Cotorra.—*No prengui'n res, que hi ha molta policia... Caratsus, quina cosa més rara hi ha an aquella casa! Un pis per llogar! Pot comptar els diners que deuen demanar-ne.

*Lloro primer.—*Si compto fins a mil, encara faré curt. Potser el llogarà un obrer... (Després d'una pausa). Què n'ets de bufona, engrescadora cotorreta!

*Cotorra.—*Ai, no em miri d'aquesta manera, pillet!... Què fa aquell carreter tan arrambat a la roda del seu carro?

Lloro primer.—Riu...

Lloro segon.—He, he, he!...

Cotorra.—En plena Granvia!... D'on ve aquesta claror tan blanca?

Lloro primer.—De la Plaça de Catalunya. La gent del "Metro" hi han aixecat una balustrada que sembla talment enblanquinada.

Cotorra.—I quan l'inauguren el "Metro", amic lloro?

Lloro primer.—No ho sé pas; però el senyoret diu que d'avui en vuit... o deu anys, ja anirà sencer... si Déu vol.

Lloro segon.—He, he, he!... Ai, la panxa!...

Lloro primer.—Fixa't amb aquelles nenes *bien* de les cadires, cotorreta. Ensenyen les cames an aquells joves escanyolits. I aquell parell de caricatures...

Cotorra.—Manoi, que va escotada la gueta! I ell, el panxacontent, quin nas més llarg que té! Sembla el bastó d'un urbà... Ara saluda a l'autobús.

Lloro segon.—He, he, he!...
per allí passa l'alcalde.

Mireu,

Lloro primer.—Viver!... Viver el alcalde!...

Lloro segon.—He, he, he!...

Una veu humana.—Calleu, lloros!

Cotorra.—Ah!

Lloro primer.—Eh?

Cotorra.—I... què en sap del teatre de la guerra?

Lloro primer.—No em facis pensar amb coses tristes, que després no puc pair els cigrons que em dona *Doña Panxa*.

Lloro segon.—He, he, he!... Ai, la panxa!...

M. G. MIR

FUTBOL

CAMPIONAT D'ESPANYA

Júpiter - Burjasot

Hem sofert una decepció més. Nosaltres acudírem al camp dels campions del grup B, convençuts de que aquests voldrien i aconseguirien una victòria sobre els valencians que sigués, si no tan copiosa com la obtinguda sobre el "Pàtria", sí lo suficientment clara per demostrar que, veritablement, la de-

LES DONES REGIDORES

—Seria una ganga casar-se amb una dona regidora, si un sapigués cuinar!

ELS RICS

- Mira, veus? Els Artigas són més rics que nosaltres.
 —Per què?
 —Perquè nosaltres només tenim un aparell de radio, i ells set!

rrota soferta a Mestalla, havia sigut resultat d'una excessiva confiança...

Indubtablement, el "Júpiter" és molt més equip que el "Burjasot"; però també és indubtable—per a nosaltres—després de veure el segon partit entre ambdós "onzes", que cal mirar aquella derrota com una cosa natural i quasi quasi lògica.

Ens explicarem. El "Burjasot" és un equip que, ultra tenir una part defensiva bastant "seria", poseeix una gran "qualitat": l'entusiasme, el coratge, la voluntat que els "equipers" demostren, i que no abandonen durant tot el partit. Aquestes qualitats també adornen al conjunt de l'equip català, que—ultra,—té sobre llus "rivals" de diumenge, la ventatja que dóna

la possessió d'una millor tècnica, d'un millor coneixement de joc, d'un perfecte control de la pilota... Baix aquest punt de vista, baix aquest aspecte que podríem dir tècnica, hem afirmat la superioritat del "Júpiter" sobre el "Burjasot"...

Però l'equip valencià "guanya" al català en una cosa: en serenitat.

Nosaltres creiem que si en aquest partit, els del Poble Nou haguessin donat proves de posseir la serenitat tan necessària en lluites de tanta significació com representen les que porten a conquerir el campionat d'Espanya, l'intens domini que durant els noranta minuts de joc, exercí l'equip català s'hauria reflectit de manera molt diferent a la que senyalava el "marcador" quan el temps reglamentari finalitzà: un "goal" a zero...

Es veritat que la actuació desgraciada de la devantera dels de casa—malgrat ésser magnífica la dels extrems,—contribuí an aquest resultat tan pobre i que tant s'allunyà del que esperàvem. Però nosaltres l'atribuim principalment a manca de serenitat, que faltà llastimosament en els darrers moments de joc i que donà lloc a que alguns jugadors fessin "coses" ben allunyades de la correcció que en tot moment deu presidir una lluita noble i generosa...

I ara, preguntem nosaltres, no podria ésser la manca d'aquesta "qualitat" de serenitat—davant d'un públic i en un camp estranys,—la causa que podia influir en el resultat contrari del primer partit?

I si és així, no creuen que aquesta serenitat—tan necessària, ho repetim—cal "infiltrar-la en un equip al que es pot ja considerar com semi-finalista, i que per passar per proves molt més "sèries"?

El "Júpiter" és el representant de Catalunya, en el grup B. Cal que ho tingui present.

L'Hurtado, en Gaspar i en Mira, pels valencians i l'Ortí, Gil i en Gimeno, sigueren els millors homes sobre el terreny de joc.

El senyor Larrañaga féu un arbitratge imparcial i voluntariós.

FERRÁN

Arengues de Quaresma

GOLA

V

Seguint el meu camí, cars germans meus,
os vaig a endinyà el quint dels contes breus
que sobre de les flaques dels mortals,
per medi dels set pecats capitals,
aquí anem discutint,
pensant que el que fa el quint,
és per al qui el dentat sempre s'esmola,
o sigui aquell que peca per la gola.
Oh, els pecadors goluts
segons Sant Rejomini, són uns bruts.
La gola, amic oients,
no's pateix pas tant sols per a les dents,
hi ha qui és golós de mena
i igualment té la vena
per a menjar-se el teu
com per a fer-se seu
tes parets i tes vigues i tes portes,
ta llar... i ta camisa, si és que en portes!
Tenim el que és golut a l'amor,
que adobta el seu caràcter de candor
fent veure que en est ram poc hi descolla,
que ni ha trencat mai cap plat ni cap olla,
fent mil escarafalls
perque són les morenes uns podalls,
les blanques unes bledes
i les rosses un plat de sopes fredes,
segons el seu criteri
que resulta un misteri;
perquè pràcticament,
aprofita el moment,
que és un tipus que es pert
de vista, sens deixar-se res per vert,
que igual li té que siguin morenetes

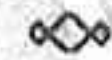
com blanques rosses, negres o estrafetes,
joves, velles, felices... o infelices,
molçudes o primetes, imprecisses;
no té cap ideal
mentre sigui complaurer el seu mal,
la gola punyeflera
que a dintre del seu cor, eterna, impera!
Oh, valga-ns els esclips
de tots el Sants Jacobs,
que la vida que amb pena anem passant
està plena de fang!
La gola és el camí dels lleminés,
el qui s'hi troba oprés
és fàcil que si ho té ja tant de raig
es mori d'un empaig,
que, segons el Sant Pare Panci V,
lo millor... és menjar poc i sovint!
I ara pregam a Déu
que no os enfarfagueu
Fínis coronat opus
per la present setmana,
que encara el qui té gana
sol dir que els millors talls són per als dropus!

IVAN TOCC

ESQUELLOTS

La febra futbolística ha arribat ja a la bogeria completa. Per a veure el partit de València, sortiren de Barcelona cap aquella capital unes cinc mil persones. No sabem que això s'hagi fet mai per assistir a un congrés científic o a unes festes d'homenatge a un savi o a un rtista.

Vol dir que el poble amb l'esport es va imbecilitzant.

Ara els solters estarem ben arreglats amb l'impost que haurem de pagar per ésser solters. Els solters en protestem; en protestem perquè som solters i ens toca perdre, i ja se sap que el qui perd sempre protesta. I en protestem perquè això per a nosaltres és doble mal: el mal d'haver de pagar i el de no tenir dona.

A cà l'Ajuntament cada tres per dos hi ha fum i amenaces de dimissions. Ara mateix semblava que n'hi havia d'haver un reguitzell. Doncs, no, senyors; no hi han estat.

No s'ha exposat encara en públic la maqueta de la plaça de Catalunya.

Es veu que els dignes ciutadans no tenim dret a saber què hi volen fer ni què hi fan. Però no ens interessa. Que ens espantem ara o que ens espantem després, què té més?

Hem vist que del "Metro" en sortia un remolí de vent que semblava que s'ho havia d'emportar tot. Segurament era una tempestat de pulmonies ambulants.

No és pas fàcil que hi anem mai en "Metro". Ens estimem massa la vida, i les medicines van massa cares.

Dret civil vigent a Catalunya

per ANTONI M. BORRELL I SOLER

Obra premiada per l'Institut d'Estudis Catalans en el primer Concurs Durán i Bas.

8 Volums: Ptes. 60

J. ROIG I RAVENTÓS

FLAMA VIVENT

Pesetes 3'50

ENRIC CLARASÓ

ESCULTURES

Reproducció de 90 obres d'aquest notable artista

25 Ptes.

Apeles Mestres

Joan de l'Os	Ptes. 1'20	Poemes de Mar	Ptes. 2'40
Odes serenes i Noves balades	» 1'20	Poemes de Terra.	» 2'40
Cants íntims.	» 1'20	Poemes d'Amor	» 2'40
L'Estiu de Sant Martí	» 1'20	Monòlegs	» 2'40
Pom de Cançons	» 1'20	Nit de Reis.	» 1'20
Idil·lis. <i>Llibre primer</i>	» 1'20	Sirena	» 1'20
Idil·lis. <i>Llibre segon</i>	» 1'20	Pierrot lladre	» 1'20

Obras de M. TORO Y GOMEZ

<i>El fotógrafo aficionado</i>	Ptas. 0'50
<i>Los Rayos X y El Radio.</i>	» 0'50
<i>El alcohol en la industria.</i>	» 0'50
<i>La aerostación moderna</i>	» 0'50
<i>El electricista aficionado</i>	» 0'50

ALGO

Colección de poesías de Joaquín M.ª Bartrina

NUEVA EDICIÓN

Ptas. 6

MEDICINA CASERA

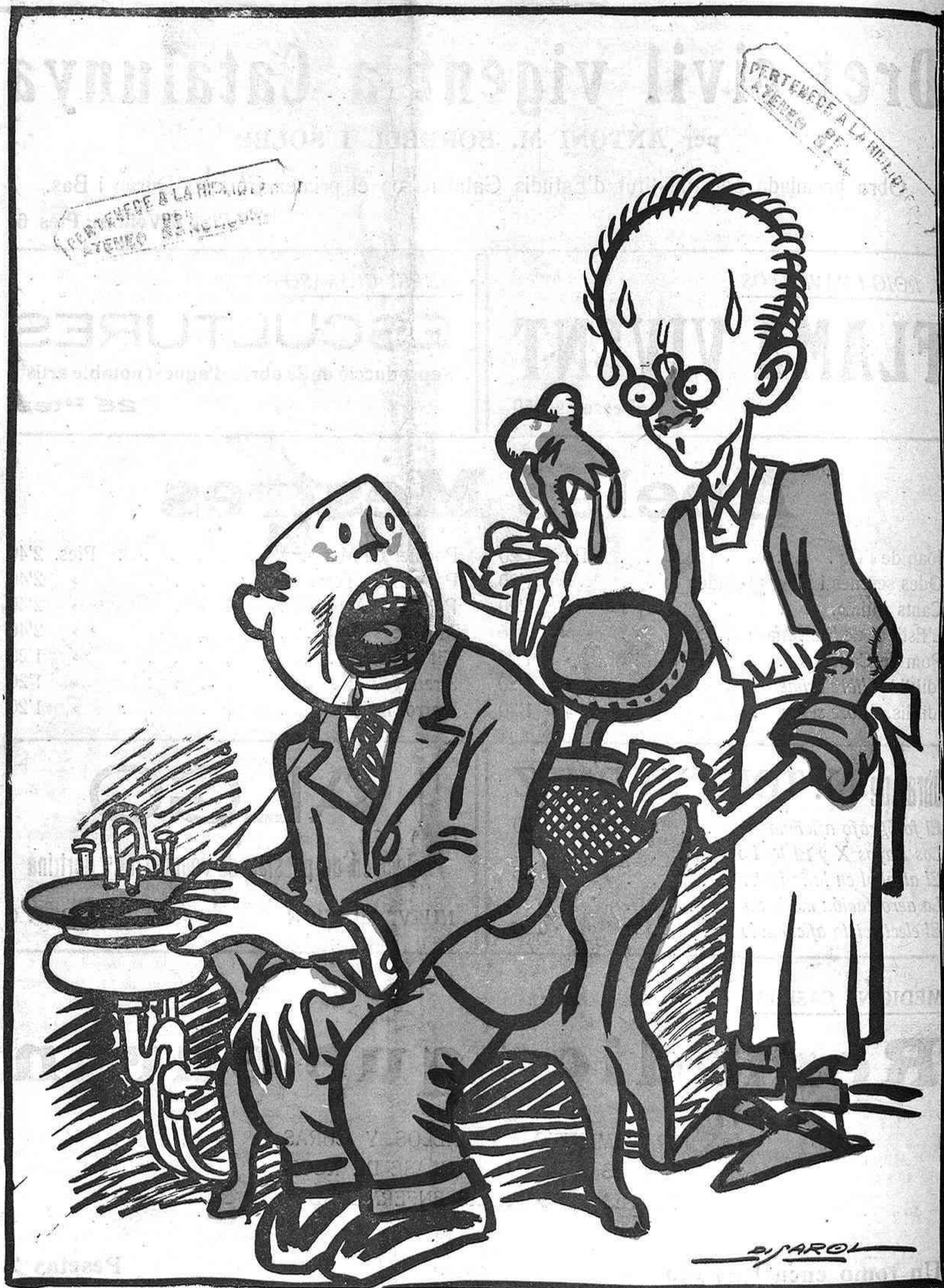
Remedios que curan

TRATAMIENTOS SENCILLOS Y CURAS
FACILES PARA TODA CLASE DE ACCI-
DENTES Y PEQUEÑAS ENFERMEDADES

Un tomo encuadernado

Pesetas 2

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebra a volta de correa, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen rebalxes.

A CA'L DENTISTA

—Un altre queixal i no era corcat? Aneu fent, mestre, que encara me'n queden!